

PAASBEZINNING

VAN LAM TOT BROOD

Een verrassende symboolverschuiving

Ja, Jezus maakt bij wijlen onverwachte omkeringen. Ergens moet daar een reden toe zijn. En die heeft meestal te maken met de manier waarop God en mensen met elkaar omgaan. Neem het laatste avondmaal. Heel bezorgd om zich nauwgezet te houden aan de liturgische voorschriften, stuurde Hij (Jezus), toen de dag aanbrak van de ongedesemde broden, de dag waarop het paaslam geslacht moest worden, Petrus en Johannes eropuit met de opdracht : 'Ga ons paasmaal voorbereiden.' (Lc 22,7-8)

Het gaat Hem echter niet alleen om trouw aan de traditie. Toen ze aan tafel zaten, moest het Hem van het hart : *Vurig heb ik ernaar verlangd om dit paasmaal met jullie te eten vóór mijn lijden.* (Lc 22,15) Die uiterlijke trouw, verinnerlijkt tot een vurig verlangen. Verlangen dat heel nauw aansluit bij wat Hij op dat ogenblik beleeft: *mijn lijden*, en vooral hoe Hij het beleeft.

Hoe zij het paaslam aten wordt niet verteld. Niettemin blijft er iets haast onbegrijpelijk, wanneer we heel de symboliek ervan tot ons laten spreken. Het lam moest eerst aan God geofferd worden. Dan werd het samen opgegeten om deel te krijgen aan de genade van het offer, terwijl het bloed ervan – het levensbloed, dat in de Joodse traditie enkel God toebehoort – op de deurstijlen werd uitgestreken om te ontkomen aan de straffende hand van de voorbijtrekkende God (de *pascha*) en veilig, onder zijn reddende hand, de tocht aan te vangen (cf. Ex 12).

Heel de symboliek is hier voorhanden om Jezus erin op te nemen, en erop verder te bouwen. Verrassend is dan dat Jezus zichzelf niet vereenzelvigd met het paaslam, en zich niet onder dat symbool als voedsel aanreikt. En dit, terwijl Hij het toch is die zou sterven, of beter, ter dood zou worden gebracht, om met zijn bloed heel het volk te redden. De opmerking van Kajafas: *Ziet u niet dat het in uw eigen belang is wanneer één mens sterft voor het volk en niet onze hele natie ten onder gaat?* (Joh 11,50)

Neen. Het zou brood zijn. De keuze voor een ander symbool, terwijl ze daar aan tafel samen aten van het lam, werd zeker niet ingegeven door praktische of hygiënische beschouwingen. Iets anders heeft in deze symboolverwisseling meegespeeld. Iets fundamentele. Wellicht dit. Het offer is steeds een beweging naar boven toe. Het initiatief ervan ligt bij de mens. Maar het is ook een beweging die gemakkelijk ontaardt in een neiging God onder druk te zetten om van Hem een of ander te bekomen.

Herhaaldelijk zien wij God, bij monde van zijn profeten, deze offergedragingen van de mens afwijzen (zie bv. Amos 5,21-25; Hosea 6,6; Ps 40,7-8). Te meer omdat deze gedragingen gemakkelijk verder ontaarden in vernietigende houdingen naar medemens toe. Denk aan het willen stenigen van de overspelige vrouw (Joh 8,1-11) of het kruisoffer van Jezus zelf. Juist daarom neemt Jezus de woorden van Hosea over: *Barmhartigheid wil ik en geen offer*, wanneer de farizeeën Hem bekritisieren omdat Hij met Mattheüs, in aller ogen een 'publieke zondaar', aan tafel zit (Mt 9,9-13).

Ja, de beweging moet telkens omgekeerd worden, wil men God God laten zijn. We kennen het prachtige verhaal uit de tijd dat Israël overging van een nomadisch herdersleven naar een gesetelde agrarische cultuur. David deelt aan Natan, zijn raadsheer, zijn plannen mee om voor God, die nog steeds in een herderstent woont, een huis te bouwen. God zelf keert de verhouding om: *Laat mij maar voor u een huis bouwen*. Hij bedoelde daarmee het geslacht van David, waaruit de Messias zal geboren worden (2 Sam 7,1-11). Veranderende materiële culturen brengen ook verschuivingen mee in de symboliek.

Brood is niet de vrucht van een offer. Het leent zich beter om de omgekeerde beweging uit te drukken. Het initiatief van Jezus' zelfgave komt inderdaad niet van onderuit. *Mijn leven (...), niemand neemt het Mij af. Ik geef het uit eigen vrije wil*, liet Hij horen (Joh 10,18).

Het manna in de woestijn, de broodvermenigvuldigingen in Jezus' leven, met daarbij zijn verwijzingen zowel naar de psalmen: *brood uit de hemel gaf Hij hun te eten* (Joh 6,31; cf. Ps 78,24) als naar zichzelf: *Ik ben het brood dat uit de hemel is neergedaald* (Joh 6,41) hebben hun uitdrukkelijke plaats in deze neerdalende beweging.

Daarom kan Jezus dit alles ook opnemen in het gebed dat Hij ons tot de Vader doet richten. Hij geeft ons het brood voor elke dag.

Wauthier DE MAHIEU

Na die dag van duisternis,
oneindig diep verdriet,
gingen de vrouwen nog eenmaal
op weg, naar hem die hen
het liefste was.
Hun hart was zwaar als steen
omdat hij het leven liet.

Op weg naar het verzegeld graf,
een eenzaam gaan,
werd hun hart licht en om hen heen
zijn stem: 'Raak mij niet aan.
Het graf is leeg.
Zeg aan mijn vrienden dat
Ik leef, zeg het iedereen.'

Daar op de plek kreeg toekomst naam,
de mensen moed,
werd het gewicht van angst en duisternis
weerlegd met licht,
in het vertrouwen
dat wat Gods hand boetseert
zijn afdruk draagt voorgoed.

Jeanette van OSSELEN

